

ב"ה

גָּלוּבָרֶת לְעִירָן בְּפִרְשָׁת הַשְׁבָּרֶע
עֲרוֹכִים בַּיָּדֵי נְחָמָה לִיבּוּבִּיךְ - הַשְׁנָה הַשְׁמְרוֹנָה-עֶשֶׂרָה

כִּי תַּלְאַז (חַלְיִיט)

לִיבְ לִידְלִיְהָ; לִיבְ אַ-דָּ.

השווה את דברי המפרשים הבאים בינויהם:

בש"י כ"ב כ' ד"ה הנה אֱכָי שׁוֹלֵח מְلָאֵקָה
כִּאן נְחָשָׁרוּ שְׁעִתִּידִין לְחַטּוֹא וְשִׁכְינָה אָוֹרֶת לְהֶם (ל"ג ג') "כִּי לְאַ
אַעֲלָה בְּקָרְבָּן"

"ל"ג ל"ד ד"ה הַנָּה מְלָאֵקָה: וְלֹא אָנָּי
לִבְ ג' ". כִּי לֹא אַעֲלָה בְּקָרְבָּן: לְכָךְ אָנָּי אָוֹרֶת לְךָ (ל"ג ג')

רב"ג כ"ג כ' באור המلوות:
מְלָאֵקָה הוּא נְבִיא, כִּי הַנָּה יִקְרָא "מְלָאֵקָה"
כִּי שְׁמֵי בְּקָרְבָּנוּ: הַנָּה קָרָא דְבָרָו "שְׁמוֹ", כִּי דְבָרָה לְנָבִיא חֹזֶה
מַה שְׁגַעַל לְגַן מַהְיָדִיעָה בְּנִימָוס הַנִּמְצָאוֹת וְלֹזֶה הִיה הַמְּרָה בְּנָבִיא -
מִמֶּרֶה בָּה" יְחִי".

בא�ר הפרשה:
הַנָּה אֱכָי שׁוֹלֵח מְלָאֵקָה: נְבִיא לְפִנֵּיכֶם לְהַנְּהִגֶּר לְשִׁמְרָד בְּדָרְךָ אֲשֶׁר
אתָה הַוְלֵד ע"י, הַעֲתִידִות אֲשֶׁר יִגְיָדו לְךָ בְּשָׁמֵי וְע"י הַגְּנָפָלָות שָׁעָשָׂה
לְךָ עַל יָדָו, וְהַנָּה יִהְיוּ בְּאַלְהָה הַנְּבִיאִים מִי שִׁיבְיָאֵךְ אֶל הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר
הַכִּינּוֹתִי לְהִיּוֹת בִּתְחִישׁ שֶׁם, כִּי הוּא יִנְחִילְךָ אֶת הָאָרֶץ, שָׁמַע בְּקוֹלָן
בְּמָה שִׁיגַּד לְךָ בְּשָׁמֵי ...

"ל"ג ל"ד הַנָּה מְלָאֵקָה יַלְכֵד לְפִנֵּיכֶם
מֵה שְׁסָודָר לִיְשָׁרָאֵל מִהְשָׁבָחָה מִפְנֵי הָאָבוֹת,
ל"ג א' לְךָ עַלְהָ מִזְחָה
וְכָבֵר שְׁבָה זָאת הַנְּבֹוא לְמִשְׁה בְּמַמְרָא יְוָחֵר מְבֹואר וְאָמַר אַלְיוֹ ה' יְהִי;
לְךָ עַלְהָ מִזְחָה" אַתָּה וִיְשָׁرָאֵל אֶל אָרֶץ כְּנָעָן שְׁנַשְׁבָּעָתִי לְאָבוֹתֶיכֶם, כִּי אַתָּה קָשָׁה
אָרֶץ חַלְבָּן וְדָבָשׂ, וְמִזְחָה הַזֶּה לְבָדֵד יִרְשֵׁו הָאָרֶץ, כִּי אִינְמָ רָאוֹיִים לְזֹה
מִזְחָה אַחֲתָכֶת, כִּאֵשֶׁר חִמְרָה אֶת פִּי בְּזֹה הָאוֹפָן ...

"ל"ג ב' וְשַׁלְחָתִי לְפִנֵּיכֶם מְלָאֵקָה
וְהָוָה מֵה שְׁסָודָר לִיְשָׁרָאֵל מִהְהָשָׁבָחָה מִפְנֵי הָאָוֹת הַהְמָטָה,
כִּי לֹא אַעֲלָה בְּקָרְבָּן, שְׁחַדְבָּק וְשְׁבָחָתִי בְּכָסֶם מִצְדָּא עַמְּכֶם, כִּי אַתָּה קָשָׁה
עוֹרֶף לְאַחֲת מַהְרָעָות הַנְּפָסְדוֹת שְׁגַדְלָתָם בְּהָמָם, וְאֵם יִהְיוּ עִינֵּיכֶם
הַנָּה אַכְלָה אַחֲתָכֶת, כִּאֵשֶׁר חִמְרָה אֶת פִּי בְּזֹה הָאוֹפָן ...

"ר' יְוֹסֵף אַבְּן כָּסְפִּי ל"ג א' לְךָ עַלְהָ מִזְחָה:
אַעֲלֵפֶת שָׁחָרָה אָפֶה, בְּחָמֶם, כָּבֵד נְחָמָה מִהְשָׁמְדִים, וְשָׁבָע עַל כָּל פְּנִים
לְהַנְּחָתוֹ הַרְאָשׁוֹנוֹ, רְצֻוִּי לְהַכְּנִיסִּט לְאָרֶץ אַיְלָן שִׁיחִיה.
ל"ג ג' כִּי לֹא אַעֲלָה בְּקָרְבָּן
הַנָּה בְּפִרְשָׁת וְאַלְהָה הַמְשִׁפְטִים אָמַר ה' "הַנָּה אֱכָי שׁוֹלֵח מְלָאֵקָה" וְלֹכֶד
אָפֶק עַתָּה שְׁאַיְנוֹ עַתָּה רָאוֹן קִיִּים לוֹ ה' אוֹתָר הַיּוֹדָד וְאָמַר "וְשַׁלְחָתִי
לְפִנֵּיכֶם מְלָאֵקָה", וְהַנָּה הַדָּבָר הַרְאָשׁוֹן, גַּם הַטְּנִינָה אַיְנוֹ שְׁוֹלֵל מַהְיוֹת
ה' עַצְמָוֹן הַוְלֵד עַמְּסָם ...
וּכְבוֹנֶת הַדָּבָר הַרְאָשׁוֹן הִיְתָה בְּזֹולֶת הַפְּקָדָנוּ
וְהִיְתָהוּ יְחִי" בְּלֹתִי הַוְלֵד עַמְּסָם.
וְכָל זֶה דָּבָר הַתּוֹרָה כְּלָשׁוֹן בְּנֵי אָדָם, כְּדָמוֹת מְלָךְ כּוֹועֵס עַל בְּנֵי
וּמְמוֹן, וְאַיְנוֹ רֹזֶחֶת לְלַכְתָּעַם, מְצֹורֶךָ לְסִבְתָּה שִׁזְכּוֹר כִּי עַם קָשָׁה
עוֹרֶף הוּא.

פָּנִים אַכְלָךְ בְּדָרְךָ:
כִּי לְגַדְוֹלָתִי וַיִּקְרָטוּוּ יְחִשּׁוּבָעָוּנִים וְלֹא יוּכְלָל לְשָׁאָת בְּרָאָתָה יוֹם יוֹם
חַטָּאתָם, כִּי יְ-לִקְנָא וְנְזָקָם הוּא; לְבִנְןָה לְחַמְלָתוֹ עַלְיהֶם לְרֹבָּסְכָּלוֹתָם
יִתְרַחְקֶם מִמֶּם וַיִּשְׁעַזְבֶּה עַלְיהֶם הַלְּאֵקָה, שְׁמַעַלְתוֹ שְׁפָלָה מִמְעַלְתוֹ יְהִי, וְהַוָּא,
רָאוֹנִי לְוֹמֶר - הַמְלָאֵקָה יִתְהַלֵּם; וְזֶה הַמְלָךְ שְׁזָכָר בְּ"וְאַלְהָה הַמְשִׁפְטִים",
רָק שְׁבָאָר עַתָּה, כִּי בעַבְרָה רַעַתָּם שָׁאָשָׂו בְּדָבָר הַעֲגָל יָעָזָם עַיְנָיו מִתְּסָמָּה
בְּהַפְּקָד מְשֻׁבָּר בְּחָוֹכָם, כִּי שְׁלָא יַרְאָה חַמִּיד חַטָּאתָם, פָּנִים יִחְרָה אָפָּנוּ
יְום וַיְשַׁחַתָּם.
וְכָל זֶה דָּרָךְ אָשָׁל, מְבוֹן לְכָל מְשֻׁבָּיל.

שר"ל ב"ג ב' הנהו אבבי שולח מלאך לפניו
הקדמוניות פרשו: מלאך רוחני. והערදער ורוזנמלר פרשו: עמוד האש והענן.
ולא יובן לפי זה מאמר "ושמע בקולו" ולרי נראת כדעת רלב"ג שהמלאך הוא נביא, והוא משה, ולפי שھטאנו זונחכון
במדבר לא הביאם הוא אל הארץ ומלא יחשע את מקומו.
לו"ב ל"ד הנהו מלאכי ילק לפניו: כאן הزا מלאך ממש, כלומר שלא יעשן חמשון, כי
המשמעות הוא אותו שהוא בקרבתם.
לו"ג ג' כי לא עלה בקרברן
לא חעשה לי משכון.

הרכסים לבקעה (שפירא) כ"ג ג' שולח מלאך לפניו
על זאת לא הקפיד משה, שכן דרך הלשון בהצלחת דרך אדם, אבל אחר שהבטיחה
ליישראל לשכנון בתוכם להתהלך בקרב מאניהם כמו שנאמר להלן: "ושכני תחוץ"
בנוי ירושלים, (שם' כ"ה ח') "ושכני תחוכם", "והתהלך בתוככם", וידומיהם,
וכשחטאו אמר (לו"ג ג') "כי לא עלה בקרברן" חרד לב משת
אקסוסון פירוש לטעמות כ"ג כ' הנהו אבבי שולח מלאך לפניו
אין מכונה לאישיות נבדלה מן הא-לווהים; ואין מלאך הא-לווהים סוף סוף אלא
פעולתו של הא-לווהים.... אין המלאך אלא עזרתו והדריכתו של ה', וכיוצא בזאת
נאמר בביטוי כ' ט"ז "ויטלה מלאך ויוציאנו ממצרים".... לפיכך המלאים הנדרוגו
... כאן אין פרושן אלא, אבוי אדריך אתם ואלאיך דרככם. ובהמשך הכתוב בסוףו של
פסוק כ' בברור הדבר שחייבת לפועלות ה', בעאמו ובכבודו.
כ"ג כ' א"ד, כי לא ישא לפשעכם כישמי בקרבו
כל ההשפות החאו-לובייח שקשרו מפרשים בכחוב זה, על תפקיים של המלאכים, על
אפיקים ועל יחסם אל הא-לווהים, זרות בהחלה לפטו של מקרה. לעי תפישת המקרא
אין הבচננה מדויקת כאמור בין ה', ובין מלאכו, ועל זה מורה הבוטוי "כי שם"
בקרבו". פירוש המלאה "שמי" הוא עצמי וככבודי. והכוונה: אני בעצם מתגלת לך
בו, ובמנני נמותו...
לו"ב ?**ב"ד** ה מלאכי ילק לפניו כאשר הבטהתיך, כלומר אתה לסת את הגנתך ואת
עדותתי להאלחת דרככם ולכבותך ארצכם.
יע"ג א-ד לך עליה מזה אתה והעם וכו' פסקה זו מקבילה אל הקודמת... ואריכותה שתיהן מפני טברא-שונה הופסק העניין בזכרן
המגפה שלטפסוק לה ולא נגמר ולא צוינה ההסתיגות שנאמרה למשה.
לו"ג "לק עליה מזה אתה והעם אשר העלית" - אחת החחלות במפעול זה ואחת החגורה...
ואני אקיים בכל העם כולם שבואה זו (אשר נשבעתי לאקרים ליצחק וליעקב),
כפי שבקשהני (לו"ב י"ג) "ושלחתי לפניו מלאך" (כ"ג כ' ג').
אחר פסוק ב' הבא כאלו בטוגרים נקשר שוב פ' ג' אל הסיפה של פטוק א'...
... בתקבולה אותה טיפא...
... אובל רוזאה אני להוטין הסתייגות זו:
... כי (בהוראת אפס כ"י) - כמו ישעיה כ"ח כ"ח לא עלה" אני ככבודי ובעצמי
בקרבן. כל מה שאמרתי לאבות אקייט, אבל השראת שכינוח שאמרתי להשראה בתוך
מחנה יטראיל ע' המשכן שם יבנו לשם, דבר זה לא היה, מכיוון שהעם איינו
עוד ראוי לו. אמגנס מסרתי לך הוראות פטורשות על עשית המשכן ובתחילה היראות
אלו אמרתי לך (כ"ח ח'): "ועשו לי משכן ושבוני בתוכם", ובסוף (כ"ט מ"ו)
אמרתי לך, ש"הוואתיך את בני ישראל מארץ מצרים לשכני בתוכם". את הגנתך ואות
עדותתי אתה להם מרחוק, והם לא יצכו לראות את סמל נוכחותך בתוך מתחנותם.
לפי פרוטנון בפטוק זה ובפסוקים המדברים על שליחות המלאך (כ"ג כ' וג') ואילך
וכאן פסוק ב') כל הבעיות שהתלבטו בהן המפרשים איבין בעיות, והפל בדור.

- 1) מהו הקשי העיקרי שרצוי כלם לישב?
- 2) היש עוד קשיים נוספים על הקשי העיקרי המתוודאים ע"י אחד או אחדים מחנ"ל?
- 3) מה הן התשובות השונות הניתנות ע"י הפרשנים הנ"ל?

סדרם לקבוזות!

- 4.) למי מהפרשנים הנ"ל יש להביע ראייה מבראשית כ"ד ז'?
- " " " " " " מתחילה ק"ד ב' ?
" " " " " " מדברי הימים ב' ל"ו ט"ז ?
- 5) המפרשים רואים בשכינוך ה', בתוך ירושלים, בקרבתו אליויהם את החסיד הגדול.
כיצד יחנן שיראו גם בהתרחקו מירושלים מעשה של רוחמים וגמולות חסד עם ירושלים?
- 6.) מהו לדעת המפרשים הנ"ל היחס בין דברי ה' למשה בסוף פרק לו"ב (ביחור
בפטוק ל"ד) לבין דבריו אל משה בל"ג א' - ג'?